

PŘEHLED VÝZKUMŮ

51

Brno 2010

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis *Peer-reviewed journal*

Ročník 51
Volume 51

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Jiří Juchelka, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Bronzové artefakty nalezené v depotech na hradišti „Tabulová hora“
u Klentnice. Srov. studii A. Navrátila. Foto J. Špaček.
*A foto of bronze artifacts found in hoards in the hill fort „Tabulová
hora“ near Klentnice. See the study of A. Navrátil. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

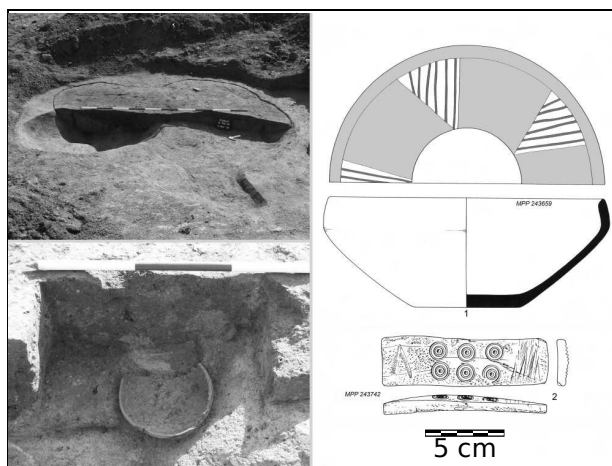
Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2010

Copyright ©2010 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 15. Plumlov. Pohled na prozkoumaný objekt a výběr nálezů z jeho výplně.

Abb. 15. Plumlov. Blick auf das ausgegrabenen Objekt und Auswahl der Funde aus seiner Füllung.

Výplň prozkoumané jámy (obr. 15) poskytla nejen soubor běžné užitkové halštatské keramiky, ale i obdélnou kostěnou destičku zdobenou šesticí soustředných kroužků, která ponejvíce připomíná polotovar rozřad'ovače náhrdelníku (cf. např. Sankot 2009, Abb. 3:16–19, Abb. 6:3). Vedle střepů a třecího kamene, které byly zachráněny A. Gottwaldem z jam v hlínku tzv. knížecí cihelny před více jak sto lety (např. Gottwald 1931, 90), se tak jedná o další doklad sídlištních aktivit nositelů platěnické kultury na území dnešní středomoravské obce Plumlov.

Pavel Fojtík

Literatura

- Gottwald, A. 1931:** *Můj archeologický výzkum. Prostějov.*
- Meduna, J. 1980:** *Die latènezeitlichen Siedlungen in Mähren.* Praha.
- Sankot, P. 2009:** Zum Fundstoff vom Berg Rubín (Nordwestböhmen) und der Bedeutung des Fundorts in der Hallstatt- und Frühlatènezeit. K nálezu fondu z hradiště Rubín a významu lokality v době halštatské a časně laténské. *Archeologické rozhledy* 61, 31–62, Praha.

Resumé

Plumlov (Bez. Prostějov). „Nad Přehradou“. Die Lausitzer Urnenfelderkultur – Platěnice Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

POLEŠOVICE (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Nivy“. Doba halštatská. Doba laténská. Sídliště. Záchranný výzkum.

Podobně jako v minulých letech také v roce 2009 zde záchranný archeologický výzkum plynule navázal na těžební práce v prostoru místní pískovny (Lečbych 2010). Na této známé polykulturní lokalitě úrodného kraje středního Pomoraví (viz kapitola Neolit) bylo prozkoumáno cca 121 zahloubených objektů. Z typologického pojetí

byly v největším počtu zastoupeny křivkové jamky jako nezbytný doklad husté nadzemní zástavby z různých etap moravského pravěku. Druhou početnou skupinu nemovitých objektů představovaly zásobní jámy většinou pravidelně kruhového či oválného půdorysu, užšího hrdla a zahloubených stěn. Dále je z hlediska sídlištní architektury bezpochyby významné odhalení pozůstatku laténské chaty obdélného půdorysu se dvěma křivkovými jamkami v kratších stěnách. Z nemovitých nálezů uskutečněných tímto záchranným výzkumem jde především o početné soubory keramiky. Oproti některým předchozím letům záchranný výzkum v roce 2009 nepřinesl žádné významnější drobné nálezy.

Marek Lečbych

Literatura

Lečbych, M. 2010: Polešovice (okr. Uherské Hradiště), *Přehled výzkumů* 50, 312.

Resumé

Polešovice (Uherské Hradiště Dist.). „Nivy“. A sunken hut from the La-Tène period and several more settlement features of the Iron Age were excavated.

PROSTĚJOV (K. Ú. KRASIC, OKR. PROSTĚJOV)

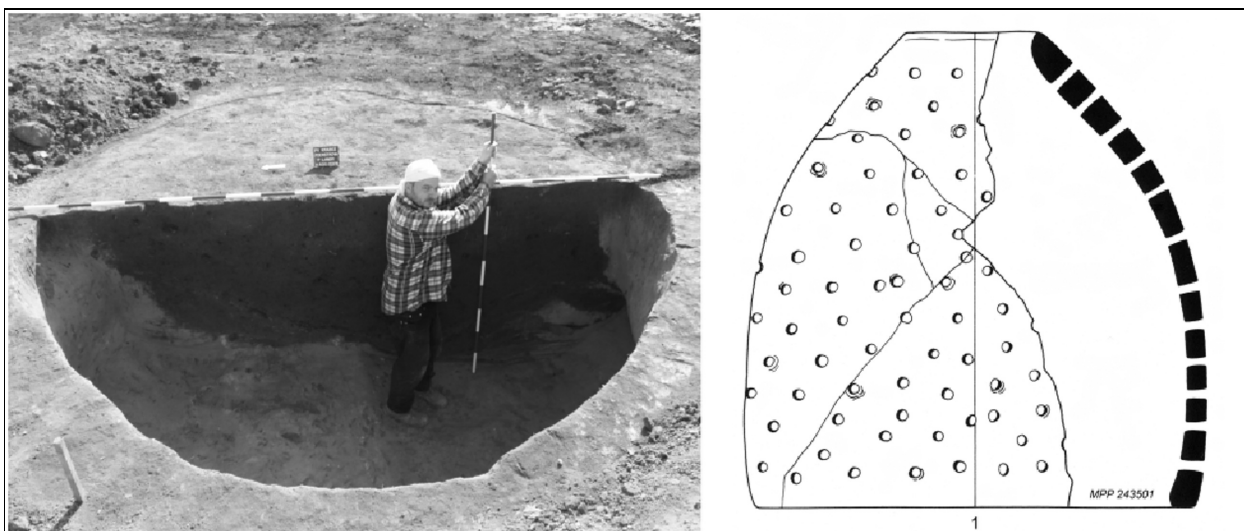
Ulice J. B. Foerstra, „Višňovce“. KLPP – Platěnická kultura, doba laténská (LT A?). Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsíci dubnu 2009 proběhl záchranný archeologický výzkum související s výstavbou domu s bytovými apartmány v Prostějově–Krasicích (parc. č. 259/2).

Lokalita samotná (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-12, okolí bodu o souřadnicích 113 mm od Z a 221 mm od J sekční čáry) se nachází v rovinatém terénu nivy říčky Hloučely, v jihozápadní části intravilánu města Prostějova. Nadmořská výška se v tomto prostoru pohybuje v rozmezí 236 až 238 metrů. Sprašové podloží kryjí mocná sídlištní souvrství s vrstvou hnědočerné ornice. Jedná se o severní okraj polní trati „Višňovce“ – polohy, která je známa archeologickými nálezy již od počátku 20. století (např. Šrot 1975, 64). V letech 1997 až 1998 (např. Procházková 1999; Procházková, Prudká 1998) a následně i v roce 2007 (Šmíd 2008) bylo prokázáno výrazné osídlení místa komplexem lužických popelníkových polí, a to z průběhu celého jeho trvání, tj. od počátků mladší doby bronzové až do pozdně halštatského období.

Celkem bylo prozkoumáno 8 sídlištních objektů, z nichž sedm náleží platěnické kultuře starší doby železné a jeden pak zřejmě časně laténskému období. Zvláštní pozornosti si zaslouží především halštatský objekt K 500 (obr. 16 vlevo), který můžeme označit za zásobní jámu – silo a jeho objem stanovit na cca 10 m³. Jeho výplň poskytla, vedle velmi početné kolekce keramiky platěnické kultury, též torzo hliněné přenosné pícky, „ochrany ohně“ či vykuřovadla (obr. 16 vpravo), tedy poněkud zvláštního předmětu, který se v kontextu halštatských sídlišť objevuje spíše ojediněle (například Venclová 2008, 114, obr. 69:4–5).

Pavel Fojtík

Obr. 16. Prostějov-Krasice. Zásobní jáma K 500 (vlevo) a fragment keramického vykuřovadla(?) z jeho výplně (vpravo).
Abb. 16. Prostějov-Krasice. Speichergrube K 500 (links) und keramischer Räucherzeuger(?) aus seiner Füllung (rechts).

Literatura

- Procházková, P. 1999:** Prostějov–Čechovice (okr. Prostějov), *Přehled výzkumů* 40 (1997–1998), 246–247.
- Procházková, P., Prudká, A. 1998:** Nálezová zpráva ze záchranného archeologického výzkumu v Čechovicích, ul. J. B. Foerstra 1997–1998. Uloženo v archivu nálezových zpráv Muzea Prostějovska v Prostějově pod přírůstkovými čísly 8/98 a 29/98.
- Šmíd, M. 2008:** Prostějov (k. ú. Čechovice, okr. Prostějov), *Přehled výzkumů* 49 (2007), 334.
- Šrot, J. 1975:** Místopis archeologických tratí okresu Prostějov dle nálezů Červinkových, Gottwaldových, Dobešových, Všetickových, Skutilových, aj. Rukopis uložený v Muzeu Prostějovska v Prostějově.
- Venclová, N. 2008 (ed.):** Archeologie pravěkých Čech/6. Doba halštatská. Praha.

Resumé

Prostějov (Kat. Krasice, Bez. Prostějov). J. B. Foerstra Str. Die Lausitzer Urnenfelderkultur–Platěnice Kultur, Laténezeit (LT A?). Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘÍBOR (OKR. NOVÝ JIČÍN)

„Pod Šibeňákem“. Platěnická fáze KLPP. Žárové pohřebiště. Záchranný výzkum.

V dubnu až listopadu 2009 provádělo opavské pracoviště Archeologického ústavu AV ČR v Brně dohled nad zemními pracemi prováděnými v souvislosti s investiční akcí „Silnice I/58 Příbor–obchvat“. Zatímco v celé trase stavby, dlouhé bezmála 4 km, byly nalezeny jen marginální stopy lidských prehistorických aktivit, její zakončení formou velké mimoúrovňové křižovatky se silnicí I/48 se prostorově střetlo se známou archeologickou lokalitou (Janák 1990; Grepl 1987). Tou bylo koncem 70. let minulého století amatérským archeologickým nadšencem Štefanem Hířešem objevené žárové pohřebiště. Do poloviny 80. let zde členové „Kroužku mimořádných členů Československé společnosti archeologické v Příboře, sdružených v severomoravské pobožce ČSSA,

pracujících pod patronací Domu kultury ROH“ vyzvedli asi 10 žárových hrobů. Pohřebiště se nalézá ve sníženině mezi několika terénními vlnami, na západním úpatí kopce „Šibeňáku“. V současnosti se jedná o zatravněnou plochu, jež je na jihu a západě ohraničena místní komunikací vyvedenou z ulice Jičínské, která slouží jako přívalděl ke státní silnici I/48. Tato silnice pak obchází lokalitu na severu a severozápadě. Východním směrem terén volně stoupá k temeni kopce. Trasa budovaného obchvatu prořezala zmíněné pohřebiště zhruba v severojižním směru. Šířka skrývky v tomto úseku dosahovala cca 25 m. Vedle tohoto pásu bylo systematicky zkoumáno trojúhelníkové území sevřené mezi budovanou a stávajícími komunikacemi. Poté co byly při skrývkové činnosti zachyceny první hroby, bylo přistoupeno k záchrannému archeologickému výzkumu prováděnému plošně prostřednictvím sítě systematicky zkoumaných čtverců o velikosti 3 × 3 m. Celkem bylo takto prozkoumáno 88 čtverců.

Během archeologického výzkumu bylo prozkoumáno 89 samostatných hrobů a 7 koncentrací keramiky, u kterých není jisté, zda jde o samostatný hrob či redepozici části hrobu narušeného. Hroby byly uloženy pouze v ornicích a podornicích, resp. nacházely se v minimálním kontaktu s podloží. Mělké uložení spolu se zemědělským využitím plochy v minulosti mělo za následek narušování hrobových celků. Vedle mechanického poškození hrobů a jejich výbavy orbou způsobovala malá mocnost půdního krytu i oscilaci teploty a vlhkosti, což zapříčinilo silnou degradaci jak keramických, tak i kovových artefaktů. Hrobové jámy byly na pohřebišti zachyceny pouze v pěti až šesti případech, přičemž jen u hrobů H57 a H77 můžeme hovořit o jejich tvaru s jistotou. V obou případech se jednalo o kvadratické objekty se zaoblenými rohy. Vedle hrobů bylo na lokalitě zachyceno i několik atypických zahloubených objektů, neobsahovaly však žádný datovatelný materiál a jejich souvislost s pohřebištem je sporná.

Jednotlivé hroby byly vybaveny různým počtem keramických nádob. Převažovaly ty s 1 až 3 nádobami (76% ze všech). Z hlediska výbavy byly na pohřebišti nejbohat-